

Stockholms
stad

Granskning av delårsrapport 2018-08-31

Rapport från
Stadsrevisionen

Dnr: 3.1.2-145/2018

Den kommunala revisionen är fullmäktiges kontrollinstrument för att granska den verksamhet som bedrivits i nämnder och bolag. Stadsrevisionen i Stockholm stad granskar nämnders och styrelser ansvarstagande för att genomföra verksamheten enligt fullmäktiges uppdrag. Stadsrevisionen omfattar både de förtroendevalda revisorerna och revisionskontoret.

I årsrapporter för nämnder och granskningspromemorior för bolagsstyrelser sammanfattar stadsrevisionen det gångna årets granskningar och bedömningar av verksamheten. Granskningar som genomförs under året kan också publiceras som projektrapporter.

Publikationerna finns på stadsrevisionens hemsida, www.stockholm.se/revision. De kan också beställas från revisionskontoret, revision.rvk@stockholm.se.

Kommunstyrelsen

Granskning av delårsrapport 2018-08-31

Revisorsgrupp 1 har den 6 december 2018 behandlat bifogade rapport. Vi hänvisar till rapporten och överlämnar den till kommunstyrelsen för kännedom.

På revisorernas vägnar

Bosse Ringholm
Ordförande

Stefan Rydberg
Sekreterare

Innehåll

1. Sammanfattande bedömning	1
2. God ekonomisk hushållning	2
2.1 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv	2
2.2 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv	5
3. Rättvisande bild av resultatet och ställning	6
3.1 Delårsrapport 2018-08-31	6
3.2 Helårsprognos.....	6
3.3 Investeringar	7
4. Tidplan	7

1. Sammanfattande bedömning

Av kommunallagen framgår att de förtroendevalda revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål kommunfullmäktige beslutat. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas delårsrapporten.

Revisionskontoret har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna, granskat delårsrapporten per 2018-08-31. I granskningen har ingått att bedöma måluppfyllelsen för såväl verksamhetsmål som finansiella mål. I granskningen har också ingått att bedöma om delårsrapporten ger en rättvisande bild av stadens ekonomiska utfall.

Bedömningen är baserad på en översiktlig granskning av delårsrapporten. Det innebär att granskningen har varit begränsad i omfattning, inriktad på övergripande analys och inte på detaljer i redovisningen av verksamhet och ekonomi.

Delårsrapporten är i allt väsentligt upprättad enligt god redovisningssed och enligt kommunal redovisningslag. Det har inte framkommit några omständigheter som tyder på att delårsrapporten inte ger en rättvisande bild. Den sammanställda redovisningen ingår i delårsrapporten för staden och resultatet bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

I budgeten för 2018 har kommunfullmäktige fastställt fyra inriktningsmål och 26 verksamhetsmål som konkretiserar inriktningsmålen. Kommunstyrelsen bedömer att tre av inriktningsmålen kommer att uppnås helt och att ett inriktningsmål uppnås delvis samt att 23 av verksamhetsmålen kommer att uppnås helt och tre verksamhetsmål att uppnås delvis.

I delårsrapporten saknas redovisning av resultatvärden för övervägande delen av kommunfullmäktiges beslutade indikatorer. Det medför därmed svårigheter att bedöma måluppfyllelsen för samtliga verksamhetsmål. I den översiktliga granskningen har det dock inte framkommit några omständigheter som ger revisionskontoret anledning att göra bedömningen att resultatet för verksamhetsmålen inte är förenligt med de mål fullmäktige beslutat.

De finansiella målen bedöms i allt väsentligt uppnås under verksamhetsåret 2018. Målet om prognossäkerheten går ännu inte att bedöma.

2. God ekonomisk hushållning

Kommunallagen ställer krav på att budgeten ska innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska vara av betydelse för god ekonomisk hushållning. En utvärdering av om målen har följts och kommer uppnås ska lämnas i delårsrapportens förvaltningsberättelse, i enlighet med lag (1997:614) om kommunal redovisning.

2.1 God ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv

I budgeten för 2018 har kommunfullmäktige fastställt fyra inriktningsmål. Inriktningsmålen är verksamhetsövergripande och gäller samtliga nämnder och bolag samt avser hela mandatperioden. De beslutade inriktningsmålen är:

- Ett Stockholm som håller samman
- Ett klimatsmart Stockholm
- Ett ekonomiskt hållbart Stockholm
- Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Utifrån fastställda inriktningsmål har kommunfullmäktige beslutat om 26 verksamhetsmål som konkretiserar de övergripande målen för 2018. Kommunfullmäktige har för övervägande delen av verksamhetsmålen fastställt ett antal indikatorer med årsmål. Indikatorerna används för att mäta och bedöma måluppfyllelsen. För respektive indikator ska nämnderna besluta om egna årsmål.

Enligt kommunstyrelsens bedömning kommer tre av inriktningsmålen att uppnås helt och ett inriktningsmål att uppnås delvis. Vidare framgår att 23 av verksamhetsmålen kommer att uppnås helt och att tre verksamhetsmål kommer att uppnås delvis.

Några av verksamhetsmålen kommenteras nedan. Det gäller framför allt de som enligt prognosen uppnås delvis.

Ett Stockholm som håller samman

Kommunstyrelsen bedömer att inriktningsmålet kommer att uppnås delvis under 2018. För inriktningsmålet har kommunfullmäktige fastställt sju verksamhetsmål. Kommunstyrelsen prognostiserar att fem av verksamhetsmålen kommer att uppnås och att två mål uppnås delvis under året.

Verksamhetsmålet *Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor* bedöms av kommunstyrelsen att uppnås delvis under 2018. Kommunfullmäktige har fastställt 13 indikatorer för att mäta måluppfyllelsen. Av dessa prognostiseras att målvärdena för fyra indikatorer kommer att uppnås helt och att målvärdena för övriga nio indikatorer att uppnås delvis. De indikatorer som inte bedöms uppnås är bland annat *Andel elever i årskurs 6 och årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen* samt *Andel elever i årskurs 8 och gymnasiet som känner sig trygga i skolan*. Indikatorn *Andelen elever i årskurs 9 som uppnått målen i alla ämnen* har ökat något jämfört med 2017 medan resultatet försämrats med knappt 3 procent för elever i årskurs 6. Vad gäller andel elever i årskurs 8 och gymnasiet som känner sig trygga i skolan har resultatet försämrats med sex respektive två procentenheter sedan föregående år.

Kommunstyrelsen bedömer att verksamhetsmålet *Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar* uppnås delvis. Bedömningen grundar sig på utfallet för de tre indikatorer som kommunfullmäktige har fastställt, vilka är *Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor*, *Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park med grönområden* samt *Stockholmarnas nöjdhet med rent och städat*. Samtliga målvärden för indikatorerna bedöms uppnås delvis.

Verksamhetsmålet *Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande* bedöms av kommunstyrelsen uppnås 2018. Kommunfullmäktige har beslutat om nio indikatorer. För åtta av dessa görs bedömningen att målet uppnås medan ett mål inte uppnås. Det är målet för indikatorn *Antal bostäder i godkända/antagna detaljplaner i enlighet med 2013 års Stockholms förhandling*. Kommunstyrelsen anger att ökade insatser krävs kommande år. Årsmålen för påbörjade bostäder och påbörjade hyresrätter bedöms uppnås. Kommunstyrelsen anger dock att måluppfyllelsen kräver att takten i bostadsbyggandet ökar.

Ett klimatsmart Stockholm

Kommunstyrelsen bedömer att inriktningsmålet kommer att uppnås under 2018. För inriktningsmålet har kommunfullmäktige fastställt sex verksamhetsmål. Kommunstyrelsen prognostiserar att samtliga verksamhetsmål uppfylls helt under året.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Kommunstyrelsen anger att inriktningsmålet *Ett ekonomiskt hållbart Stockholm* kommer att uppnås. För inriktningsmålet har kommunfullmäktige fastställt fem verksamhetsmål. Kommunstyrelsen bedömer att fyra av verksamhetsmålen kommer att uppnås helt och ett verksamhetsmål kommer att uppnås delvis under året.

För verksamhetsmålet *I Stockholm är det enkelt att utbilda sig genom hela livet* gör kommunstyrelsen bedömningen att det uppnås delvis under 2018. Bedömningen grundar sig framför allt på att målen för tre av fullmäktiges fyra indikatorer inte uppfylls vad gäller andelen kursdeltagare med godkänt betyg från vuxenutbildningar. Arbetsmarknadsnämnden uppmanas att göra en fördjupad analys av betygsutvecklingen inom vuxenutbildningar.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Kommunstyrelsen redovisar att *inriktningsmålet Ett demokratiskt hållbart Stockholm* kommer att uppnås under 2018. För inriktningsmålet har kommunfullmäktige fastställt åtta verksamhetsmål. Kommunstyrelsen prognostiserar att samtliga verksamhetsmål uppfylls helt under året.

Revisionskontorets bedömning

De förtroendevalda revisorerna ska bedöma om resultatet i delårsrapporten är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. Underlag för bedömningen är revisionskontorets granskning av delårsrapporten per 2018-08-31. Nedan följer en sammanställning av revisionskontorets sammanfattande synpunkter.

I delårsrapporten görs en bedömning vad gäller om inriktningsmål samt verksamhetsmål som fullmäktige fastställt förväntas uppnås under 2018. Bedömningen grundar sig på en sammanvägning av de indikatorer som kommunfullmäktige har beslutat om, de aktiviteter som genomförs samt nämndernas analyser för respektive år. För övervägande delen av indikatorerna redovisas inte något utfall eller prognostiserat utfallsvärde som styrker att måluppfyllelsen uppnåtts. Däremot anges i delårsrapporten att kommunstyrelsen prognostiserar att målvärdena för flertalet indikatorer kommer att uppnås. I delårsrapporten redovisas ett antal aktiviteter som genomförts eller planeras genomföras och som anges ha betydelse för måluppfyllelsen.

Avsaknaden av utfallsvärden gör det svårt att bedöma måluppfyllelsen för samtliga verksamhetsmål. I den översiktliga granskningen har det dock inte framkommit några omständigheter som ger revisionskontoret anledning att göra bedömningen att resultatet för verksamhetsmålen inte är förenligt med de mål fullmäktige beslutat. I delårsrapporten anges att tidsperspektivet för inriktningsmålen är en mandatperiod och att målbedömningen vad gäller verksamhetsmålen ska ses som en bedömning av om staden är på rätt väg. Detta kräver enligt revisionskontorets mening en analys där man kan se utvecklingen i ett flerårigt perspektiv. I delårsrapporten görs vissa jämförelser med föregående år men analysen bör utvecklas till ett mer flerårigt perspektiv för att underlätta bedömningen av om man är på rätt väg.

2.2 God ekonomisk hushållning ur ett finansiellt perspektiv

Kommunfullmäktige har fastställt sex finansiella mål i budget 2018. Nedan redovisas måluppfyllelsegrad enligt redovisat resultat i stadens delårsrapport.

Mål	Uppnått i delårsrapport
Stadens ekonomiska resultat enligt balanskravet för år 2018 ska uppgå till 0,1 mnkr	Ja
Nettokostnaderna i förhållande till skatteintäkterna ska inte överstiga 100 %	Ja (98 %)
Soliditeten för staden och kommunkoncernen ska inte understiga 34 % inkl. pensionsåtaganden	Ja (37 % respektive 52 %)
Kapitalkostnadernas andel av stadens nettodriftkostnader ska inte överstiga 7,0 %	Ja (6 %)
Budgetföljsamheten ska vara 100 %	Ja
Prognossäkerheten i tertialrapport 2, jämfört med utfallet, ska vara högst +/- 1 %	Mäts vid årets slut

Revisionskontorets bedömning

I delårsrapporten redovisas på ett tydligt sätt kommunstyrelsens bedömning av måluppfyllelsen för de finansiella målen per 2018-08-31.

Revisionskontoret bedömer att förutsättningarna är goda för att de finansiella målen i allt väsentligt kommer att uppnås under verksamhetsåret 2018. Målet om prognossäkerheten går ännu inte att bedöma.

3. Rättvisande bild av resultatet och ställning

3.1 Delårsrapport 2018-08-31

Revisionskontorets bedömning är att delårsrapporten i allt väsentligt är upprättad enligt god redovisningssed och i enlighet med den kommunala redovisningslagen.

Revisionskontoret bedömer att resultat- och balansräkning i allt väsentligt visar en rättvisande bild av resultat och ställning.

Delårsboksluten för nämnderna bedöms i allt väsentligt ge en rättvisande bild av det ekonomiska resultatet per 2018-08-31. Några felperiodiseringar har noterats hos nämnderna. Felen är dock inte av den omfattningen att de har påverkat bedömningen av stadens bokslut.

Den sammanställda redovisningen bedöms i allt väsentligt vara rättvisande.

3.2 Helårsprognos

I årsprognosen för staden förväntas ett positivt resultat om 1 491 mnkr jämfört med budget. Den största orsaken till det positiva resultatet är bokförda realisationsvinster från försäljningar om 1 605 mnkr som ej var budgeterade. Exklusive dessa försäljningar skulle det prognostiserade resultatet bli negativt med 114 mnkr.

När det gäller utdelning från Stockholm Stadshus AB är denna budgeterad till 1 700 mnkr och enligt förslag till beslut avseende delårsrapporten kommer utdelningen att uppgå till budgeterat belopp.

För stadens nämnder prognostiseras en positiv avvikelse på 169 mnkr jämfört med budget efter korrigeringar och budgetjusteringar. Efter överföring av resultatenheternas resultat prognostiseras ett överskott på 236 mnkr jämfört med budget. I stort sett alla nämnder redovisar en prognos med en budget i balans. Nämnder som redovisar överskridande av budgeten är servicenämnden (-1 mnkr) samt valnämnden (-3 mnkr).

3.3 Investeringar

Prognosen för nämndernas nettoinvesteringar uppgår till 7 594 mnkr, vilket är 656 mnkr lägre än budget. Avvikelsen beror på tidsförskjutningar i ett antal projekt. Den största avvikelsen redovisar trafiknämnden med en prognos som är 431 mnkr lägre än budget. Detta beror bl.a. på utgifterna för renovering av projekt Tåtskikt Sergels Torg beräknas bli 320 mnkr lägre än budgeterat. Projektet kommer att slutredovisas under året och nämnden bedömer att reserverade medel för risker och oförutsedda utgifter inte kommer att förbrukas. Vidare redovisar fastighetsnämnden en prognos som är 189 mnkr lägre jämfört med budget, vilket beror på tidsförskjutningar i projekten Kulturhuset och Stockholms livsmedelscentrum.

När det gäller bolagen beräknas investeringarna uppgå till närmare 13,5 mdkr, vilket är ca 1,5 mdkr lägre än budget. Under 2018 drivs 60 projekt på över 300 mnkr. Bolag som visar störst avvikelse mot budget är AB Familjebostäder (571 mnkr), AB Stockholmshem (374 mnkr) och SISAB (697 mnkr).

När det gäller den finansiella verksamheten framgår bl.a. att den externa skuldportföljen ökat med 6,2 mdkr under året till 44,8 mdkr per 2018-08-31 främst beroende på den fortsatt höga investeringsvolymen i bolagen. Motsvarande belopp för den externa låneskulden 2017-08-31 var 38,1 mdkr och ökningen under årets åtta första månader uppgick då till 1,8 mdkr.

4. Tidplan

Ett av syftena med delårsrapporter är att utgöra ett budgetuppföljningsdokument. Rapporten ska ge kommunstyrelsen information om avvikelser samt möjlighet att begära förslag till åtgärder under innevarande år eller att beakta problemen i beredningen av kommande års budget. Kommunstyrelsen hanterar delårsrapporten 2018-08-31 den 5 december och kommunfullmäktige den 17 december. Den sena hanteringen påverkar förutsättningarna att vid behov kunna besluta om åtgärder som får effekt under innevarande år. Kommunstyrelsen bör därför tidigarelägga hanteringen av kommande års delårsrapporter. Kommunfullmäktiges beslut om åtgärder utifrån delårsrapporten torde komma så sent att de knappast får någon betydande effekt för innevarande år. Enligt ny lag om kommunal redovisning och bokföring som gäller fr.o.m. 2019 ställs krav på att kommunstyrelsen skall besluta om delårsrapporten inom två månader.